

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

Szerkeszti a püspöki hivatal
A szerkesztésért felelős FUTÓ ANDRÁS
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECEN, KÁLVIN-TÉR 17. SZ.

Megjelenik minden hó 15-én. = Előfizetési ár 1 évre 4 P 80 f.
Postatakarékpénztári csekk számla: 43,916.

BALOGH AMBRUS

felett temetési beszéd.

(Tartotta : Dr. Baltazár Dezső.)

A. i. I. Kor. IV. 1—4.

Szomorú halotti gyülekezet! Az élet értékét egy láthatatlan és egy látható bizonyság alapján és pedig egybefoglalva együtt mind a kettőnek számbavételével kell megítélni. A láthatatlan bizonyság a hit. A látható bizonyság a cselekedet. A megítélés mérlegén nem szabad a kettőt különválasztani, mert a különválasztással hibás ítéletet kapunk.

Az élet disze, koronája, a megigazulás belépő fejedelmi palástja, a szárny, amelyik az égig emel, a boldogság, ami a halálban sem hagy el: minden biztonnal a hit. A hit azonban csak belső élmény, zártkörű öröm, gyümölcs áldása nélkül nyíló és hervadó virág marad, ha cselekedetek bizonyosságainak arany pecsétjeivel nem ékeskedik.

Viszont az élet ereje, tartalma, érdeme, a döntő súly s a győztes valóság: a cselekedet. A cselekedet azonban rideg anyag, holt számszerűség, erkölcsi fordítottóság, visszataszító érthetlenség marad, ha mint indító ok és vezérsugallat: nem a hit adja szépségét, eszményítését, méltóságát, dicsőségét, emberek előtti hasznát és Isten előtti kedvességét.

Az életet s annak cselekedeteit sok minden belső és külső indíték szokta jobbra és balra, előre és hátra, felfele és lefelé irányítani. Önzés, hiúság, gyávaság, félelem, irigység, harag, gyűlölet, telhetetlenség a javakkal, féktelenkedés a hatalomért: mind olyan indítékek, amelyek erkölcsi tartalmától s eszményi értékétől megüresítik még a legragyogóbb külszínű pompázó cselekedeteket, legkörülhozzánzótabb életet is. Hit, hűség, bátorság, szeretet, szolgálat, feláldozás: mind olyan indítékek, amelyek fejedelmi érdem híborába-báronyába öltöztetik, tekintély királyi koronájával ékesítik és isteni kiválasztottság megdicsőítő trónjára ültetik még a világ legelhagyatottabb koldusát, leggyötröttebb szenvedőjét, legleigázottabb, legeltaposottabb rabszolgáját is.

Hogy valaki külön-külön vagy együtt veti-e a maga hitét és cselekedeteit a megítélés mérlegére; hogy valaki élete és cselekedete indítékaiul a beteg,

sötét és gonosz indulatokat, vagy pedig a fejedelmi ruhába öltöztető, királyi koronával ékesítő s dicsőség trónjára ültető lelkiségeket választja-e, hogy valakinek értéktelen polyva, vagy értékes drága gyöngy lesz-e az élete: az attól függ, hogy a földnek, vagy az égnek, a láthatónak vagy a láthatatlannak, az idelent vagy odafent valónak, a sátánnak vagy az Istennek érzi-e, tudja-e elkötelezve magát. Az embernek, ahol a kincse van, ott van a szíve és viszont.

Szent leckénkből látjuk, hogy Pál apostol Istennek érezte, Istennek tudta elkötelezve magát. Emiatt élete és cselekedetei elé mindig a legnagyobb mértéket: a tökéletesség mértékét állította és magát vizsgálásra, számoltatásra, ítéletre a mindent látó igaz Bíró: az Isten elé. „Az Úr előtt járt.” Tehát hasznos, áldásos, tiszta, szép és megdicsőített volt az élete.

Boldog emlékeztű Balogh Ambrus magában is mint keresztyén hívó, családjában mint fő, iskolában mint tudós tanár, gyülekezetében mint lelkipásztor, egyházmegyéjében mint esperes vezér, egyházkerületében mint tanácsbíró, városában, vármegyéjében, hazájában mint egyik fényes irányozó, Isten országában mint uralkodva szolgáló és szolgálva uralkodó választott edény ellentartás nélkül odaállhat társnak Pál apostol mellé. Ha szerénységből oda nem állana, odaállítom én s velem együtt mindenki, aki Jézus nyomában járva és Isten előtt állva ítélt igazán.

Hogy benne nagy embert veszítettünk s temetünk, az fájdalomunk tenger mélységének mérő ónjáról leolvasható. A választottak nemes vonásai emberek példájául s Isten tetszése tárgyául tündököltek lelkén mint a hit, életén, mint a cselekedetek bizonyosságai. A Jézusban vetett tiszta evangéliumi hitet érezte mélységes boldogsággal, vallotta hűséggel, tanította nagy tudománnyal, prédikálta lobogó lelkesedéssel. A cselekedeteit pedig az igazság, tisztaság, meggyőződés, bátorság, szeretet törvényével és mértéke szerint termelte ki áldásos életéből és sorakoztatta fel bizonyságoknak, mint olyan hű sáfár, mint olyan jó pásztor, aki mindenben hívnek akar találtatni a számoltató Isten előtt.

Határozott volt, kemény volt, egyenes volt, bátor volt a reá bizott közdolgok szolgálatában. Emberek orcája előtti félelem, vagy hízkelkedés miatt sohasem másolta sem szavát, sem cselekedetét. Isten

szolgája, Isten titkainak sáfára volt. Tehát „csekély dolognak” vette az emberektől való ítéltetést. Mely bölcsessége, nagy tudománya, tiszta látása és Istennel való legbensőbb személyes kapcsolódása birtokában sem tartotta még magát sem illetékesnek ítélni saját maga felől, tudván, hogy az embernek maga által megítéltetése hiábavaló. Az Istent ismerte, kérte, hívta, várta, vette, vállalta bírójául, mert volt lelkiismereti nyugalma, bátorsága a Tökéletes-től ítéltetni meg és volt reménye e ettől az ítételtől hervadhatatlan koronát nyerni.

Mi biztosak vagyunk felőle, hogy a megigazulás ama fehér ruhájában állott Isten elé, amely a Bárány vére által tisztult patyolattá megtartott hitben, jó cselekedetben és engedelmes szenvedésben. Megtartott minden lelki értéket, ami nála volt. Első szerelméhez, hitéhez, vallásához, Istenéhez hű maradt. Az igazságban mindvégig megállott. Tehát örökéletben megtartatik. Megdicsőíti az Isten Ómagánál. Ámen.

Nehéz lesz összeállítani a választói névjegyzéket.

II.

Előző cikkünkben rámutattunk arra, hogy az új egyházi I. tc. 29. §-ának 4. pontja értelmében az egyházi választói névjegyzékbe felveendő egyháztagok két csoportra oszthatnak, ú. m. a régi jogosokra, „akik a törvény életbe lépte előtt valamelyik egyházközség választói névjegyzékébe fel voltak véve” és az új jogosokra, akik „annak az ünnepélyes kijelentésével, hogy a református keresztyén hitet vallják és magukat az egyházi fejelemnek alávetik, *kéri a választók névjegyzékébe felvételüket*”.

A mult lapszámban írtunk a régi jogosokról, most az új jogosokról írunk.

Széles rétege, a túlnyomó része tartozik ide az egyháztagoknak: 1. az adóval elsőízben megróttak (helyesebben, akik adójukat elsőízben fizetik be); 2. az összes férjes nők, kik református férfiak hitvesei, mivel ezek az új törvény szerint kapnak először választói jogot (ilyenek rendkívül nagy számmal vannak); 3. mindazok, kikről nincsen adat arra, hogy régi joron felvehetők lehetnének (ilyenek is nagy számmal lesznek, például Debrecenben 77,000 lélekből jelenleg csak 8000 választó van, tehát kb. ennyi tekinthető régi jogosnak).

Mindezek csak akkor lehetnek választók, ha felvételüket *saját maguk kéri*. A törvényhozó elgondolása az volt, hogy a fogadalomtétel lesz a felvételi kérelemnek lényege és ezzel szelekciót eszközöl a hívek közt, kiválasztván közülök a javarészt. Így vélte a hitvalló egyházat kiemelni a tömegegyházból. Nagy tévedés.

Az önkéntes jelentkezés egyáltalán nem kriteriuma az egyházhoz való hűségnek, sőt sokszor csak az agilitásnak, élelmességnek, feltolakodásnak kérdése. Az önkéntes jelentkezés, mint cenzus, nagyon gyakran éppen a legkomolyabb, a mélyebb hitű, puritánabb és éppen ezekből magukat előtérbe állí-

tani, kérelmezgetni nem szerető híveket fogja az egyház ügyeinek intézéséből kizárni.

Különben is nehéz lesz híveink tömegét rávenni arra, hogy felretéve közönyt, kényelmet, sokszor szerénységet, jelentkezzenek és kérjék felvételüket. (Nyilván akár írásban, akár szóval, de ez sincsen megmondva.) Hogyan fogjuk ennek a jelentkezésnek fontosságát a hívekkel megértetni és azt kellő nyomatékka nekik tudomásukra adni?

Az egyszerű kihirdetésnél maradjunk? Ehhez járul az elsőízben adóval megróttak (helyesebben az elsőízben adót tényleg fizetők) személyes értesítése. (Ez is nehéz lesz a nagy egyházakban, főleg Budapesten, mert óriási munkával jár a sok költözés miatt nyilvántartani, hogy ki az elsőízben adózó?)

A hirdetésre régi szokás szerint alig jelentkezik valaki. (Ezt persze a törvényt készítő kiváló elméleti férfiak nem tudják, de a gyakorlat emberei előtt köztudomású.) Utána menjünk a híveknek? Felkeressük őket házaikban a fogadalmat tartalmazó és felvételt kérő ívvel? Nagy városokban (akárhány kis egyházközségre tagozódik is), újabb nagy nehézség. De mégis meg lehet tenni. Igen ám, de akkor a fogadalom üres blankettaformasággá és lélektelen sablonná alacsonyodik. A névjegyzék pedig még így sem lesz tökéletes, mert teljessége attól függ, hogy melyik egyházban, vagy egyházrészben véletlenül *minő buzgósággal házaltak?*

Vidéki népünknel az aláíratással járó kellemetlenség is számba jön, mert ma már sok jóindulatú ember is nagyon gyanakvóvá lett és semmit sem mer aláírni.

Ebből az önkéntes jelentkezésből *sok veszély is származik* hitéletünkre. Csak hármat említek fel:

1. Ha csupán a meghirdetésnél maradunk és a hívek jelentkezését magára hagyjuk, akkor a választók névjegyzéke évről-évre kevesebb nevet fog tartalmazni, ami a híveknek az egyházi életből való fokozatos kiközösítését jelenti. Mert ismétlem: *nem fognak jelentkezni!* Megtörténhetik itt-ott még az is, hogy senki sem jelentkezik. Ki lesz akkor egy pár év múlva a választó?

2. Pártok és csoportok keletkezhetnek (politikai pártok is), melyek *főleg készülő választások előtt a maguk híveit felhajtják*. Ezek kéri a névjegyzékbe való felvételüket, míg a másik oldalon levő, talán éppen a legkomolyabb és legértékesebb elemek ki fognak maradni. Ezzel a lehetőséggel tessék számolni!

3. Sok helyen az egyházközség vezetőségének pusztas tetszésétől, vagy önkényétől fog függeni, hogy kiket íratnak alá a fogadalomnak és a jelentkezési ívnek és így kiket vesznek be a névjegyzékbe. *A nem-tetszőket egyszerűen kihagyják*, hiszen ezek kellő ösztökélés hiányában nem is jelentkeznek.

Ezekhez a bajokhoz még csak egyet fűzünk hozzá.

Micsoda nyilvántartásokat igényel ez az új rendszer!

A választói névjegyzék ugyanis az adó be- vagy be nem fizetése miatt *folyton variál*, mint előbb kifejtettük. *Az a törvényhozó legfőbb hibája, hogy ezt számításon kívül hagyta*. Nem állandó jellegű névjegyzékekkel lesz dolgunk, melyekben végig minden évben benne marad az, aki egyszer belekerült.

Valakit felvesszünk ez évben a névjegyzékbe, akár régi jogon, akár önkéntes jelentkezés alapján, de ugyanez a személy a következő évben már nem fizette be az adóját, tehát kimarad. Majd mikor egy évben megint be fogja fizetni, hogyan lehet megállapítani, hogy ez már egyszer régi jogos volt, vagy már egyszer fogadalmat tett?

Budapesten és Debrecenben egyenesen tűrhetlenné lesz ez a nyilvántartás, nemcsak az adófizetés elmulasztása, hanem a *jolytonos költőkódés* miatt is. Mit sem segít ezen, ha a nagy egyházak sok apró kis egyházközségekre oszlanak, sőt, minél több kicsiny, apró egyházközség keletkezik a nagy városban, annál nehezebb lesz a nyilvántartás. Debrecenben, ahol központilag kezelik a névjegyzék összeállítását, még aránylag tűrhetőbb lesz a helyzet, mint a külön egyházközségekre tagozódott Budapesten, ahol a sok nyilvántartási zavarba teljesen bele fognak bonyolodni.

Mindezeknek a nehézségeknek, bajoknak, veszélyeknek elhárítása végett a debreceni presbiterium indítványt tett az egyházkerületi közgyűléshez, melyben átmeneti intézkedést kér. Azt kéri, hogy további intézkedésig, amíg az új törvény által óhajtott és elgondolásánál alapul vett öntudatos közszellem kialakul, mindenkit fel kell venni a névjegyzékbe önkéntes jelentkezés nélkül, aki egyébként a törvényes feltételeknek megfelel. (Ez tehát azt jelenti, hogy egyelőre mindenkit régi jogosnak kell vélelmezni.) Ezzel párhuzamosan azonban minden presbiterium, illetve egyházrészi tanács tartozik odahatni, hogy lehetőleg minden egyháztag, megfelelő és megállapítandó formában nyilatkoztassa ki a törvényben megkívánt fogadalmat. Különös gond fordítandó az első ízben adóval megróttakra, helyesebben az adójukat első ízben befizetőkre, kiken át majd idővel a törvény szövevényi érvényesítését meg lehet kísérelni. Az első ízben adózókön kívül mindenki mást egyelőre tekintsünk régi jogosnak, de azért e vélelem dacára vegyük ki lehetőleg mindenkitől a fogadalmat. Aki pedig a fogadalmat tartalmazó ív aláírását megtagadja, vagy ezt a fogadalmat a lelkipásztor előtt szóval sem hajlandó előterjeszteni, az ilyen hívőt a választói névjegyzékből ki kell hagyni.

Igy lehetne a törvény intencióját fokozatosan érvényre juttatni, anélkül, hogy a hirtelen, átmeneti nélküli rendszerváltozásból hátrányok, bajok és veszélyek származnának. **Dr. Juhász Nagy Sándor.**

Az „Actio catholica“ és a mi „Belmissziói útmutatónk“.

Írta : Kósa Béla.

Akik vegyesvallású helyen élnek és a vidéki lapokat is figyelemmel kísérik, lépten-nyomon beleütköznek az Actio catholicába.

A régebben csendes és békés plébániákon sürgősforgás, élénk megbeszélés folyik. Megalakítják a különböző férfi, női és ifjúsági szervezeteket. Eleddig hallgatag, nyugodt plébánosok tollat ragadnak és a politikai, társadalmi és gazdasági lapokban nyilvánosság elé viszik egyházaiknak az Actio catholica

keretében, a világiak (laikusok) bevonásával folyó mozgalmait.

Még csak az ideai katolikus nagygyűlés bontotta ki a Katolikus Actio országos zászlaját és ma nincs olyan eldugott r. kath. eklézsia, ahol az actio meg ne indult volna.

Egyik nagy református vidék r. kath. kézen levő vármegye székhelyi lapjában olvastam ma egyik plébános cikkét, melyet egy, ő általuk ritkán használt és éppen azért feltűnő, szép kifejezéssel, azért írt, hogy a „*másvallású magyar testvérek balhiedelmek ne legyenek áldozatai az országszerte megindult Katolikus Akció felől*“. Megírja, hogy nem egyéb az, mint munkaterv, melynek keretében minden római katolikusnak, minden vonalon teljesítenie kell a kötelességét.

Legsürgősebb feladatok — mint írja — a hitbuzgalmi, kulturális, szociális-karitatív és a sajtó terén várnak rájuk. Nem részletezem ezeket, hiszen minden olvasó tudja, mi van e címek mögött, csak utalok arra, hogy a levente-ifjúság vallásos neveléséről intenzíven akarnak gondoskodni. Utasításuk van arra, hogy a helyi népművelési bizottságok munkájában tevékeny részt vegyenek, hogy ott valláserkölesi kifogások — az ő szempontjukból — ne legyenek emelhetők.

Szegény katasztort fektetnek fel és kapcsolatot teremtenek a hatósági inségakcióval. (Hogy ez a gyakorlatban mit jelent, kivált ha mi elhúzódnak, mindnyájan tudjuk !)

Mondanom sem kell, hogy az actio lelki vezetőitől komolyan számonkérjük a sáfárkodást, a sikert. Gondoskodni megfelelő eredményről, ha másképp nem, áthelyezéssel! Ott nem lehet vitatkozni túlhaladott, vagy már leszegezett és bevált utasításokról, álláspontokról. (Mint pl. nálunk, hogy szükséges-e a belmisszió? Üdvös-e vagy káros a bibliakör?... Hol tartunk már ezektől!?)

A mi „Belmissziói útmutató“-ink előbb megjelentek és megindultak, mint az „Actio catholica!“... Gyönyörűen kidolgozott teendők várnak régóta a gyülekezeti, egyházmegyei, egyházkerületi és konventi missziói bizottságokra. (Az 1933—34. évi Belm. útmut. is megérkezett már. A címszalagot mindenütt letépték-e róla?...) Az új „Egyházi Törvény“ külön törvénycikkben foglalkozik az egyház missziói tevékenységével és feladataival. Mindenki tudja, de vajjon engedelmeskedik-e mindenki?

Emberben nálunk sincs hiány! Sok az állás nélküli okleveles lelkész. Ezek égnék a munka-vágytól és nagy szükség is van rájuk. Egy részüket el is lehetne helyezni, ha az egyházak komolyan akarnák. Így jobban meg tudnák kimélni nagyérdemű, kiváló papjainkat is, akik közül többen két-három ember helyett dolgoznak és így nem csoda, ha időnap előtt összeomlanak.

Testvér! Milyen elszánással és lendülettel indulsz: hitbuzgalmi, kulturális, szociális-karitatív és a sajtó terén, nemes versenyre róm. kath. atyánkfiaival a szekták, a hitetlenség, a nyomor és a bolsevizmus ellen, Krisztus királyságáért az egyházban és a magyar nemzet életében, édes hazánk boldogulására, embertestvéreink javára és mindenek felett Isten dicsőségére?...

A pataki angol-gimnázium.

A középiskolai reformmal kapcsolatban többen érdeklődnek, hogy mennyiben lesz ennek befolyása a harmadik évet élő pataki angol-gimnáziumra? Főleg ez késztet arra, hogy református körünket tájékoztassam e kérdésről.

Maga az angol-gimnázium is reform. Újabb középiskolai reformjaink közül talán ez a legnagyobb. Református középiskoláink életében kétségtelenül legjelentősebb, sőt túlzás nélkül lehet mondani, hogy irányadó. Ilyennek volt szánva eleitől. Szakítani a német hagyományos iskolapolitikával és szellemben és céljaiban újabb irányt keresni. Az osztrákokon keresztül hozzánk eljutó német iskola politika rendszerén már túlhaladt azokon, amik onnan nagy-sokára hozzánk eljutottak.

Nem merész volt e reform, hanem őszinte. Tanultak középiskoláinkban több nyelvet. Latint nyolc, görögöt négy, németet hat-hét éven át. De a tanulók nem tudtak egyet sem. Sokszor szomorú volt látni érettségig a latin „eredményt”. A görögöt év-tizedekig nem tettek érettségit. A német tudás mértékéről most tesznek tanuságot az írásbelik.

Az angol-gimnázium azt mondotta ki, hogy elég a latinból négy évig tanulni. A négy felső osztályban. A görögöt már évtizedek óta kezdték pótolgatni és helyettesíteni. Tehát maradjon el. A német maradhat a régi kerékvágásban, hiszen azok, akiknek számára az angol-gimnázium megnyílt, túlnyomó részben hazulról magukkal hozzák a német beszélés képességét. Csak azt kell megtartani és irodalmilag elmélyíteni és nyelvtanilag szabatosá tenni. De kell egy világnyelvet írásban és szóban úgy elsajátítani, hogy annak eredménye arányban álljon a rája fordított munkával. Hogy az idő ne pazaroltnak látszódjék. Hogy tudja nemzete, egyháza és saját érdekét bárkivel szemben kifejtteni, megvédeni. Hogy szembe tudjon szállani a rágalmakkal, melyekkel elárasztottak, beszélni nem tudó egynyelvűeket. Hogy bizonyosságot tudjunk tenni arról, hogy keleten lakó, de nem balkáni nép vagyunk. Keleten nőtt törzsöke fánknek, de nyugatnak minden szellemi áramlata izesítette a gyümölcsöt, mely termett. Hogy nincsen mit szégyenkezniük egyetlen nép előtt sem, mert testben és lélekben vagyunk annyit érők, mint bármely népe Európának.

Szintén nagy újítás, hogy a sportok terén ifjainkat a nyugati népek fiaival egyenlővé kívánja tenni és így a testi kultúrára kiváló gondot fordít. Azzal, hogy külön sport-tanárt alkalmaz, megközelíti azt az eszményi célt, hogy a növendékek a hajlamuk szerinti sportokban gyakorolhassák magukat. Tenisz, vivás, atlétika és az összes vízi sportok terén gyakorolhatják és tökéletesítik magukat. Sárospatak fekvése kiválóan alkalmas sportokra minden évszakban.

A magas céloknak megfelelően az angol-gimnázium mellett, azzal szoros kapcsolatban angol-internátust is épített a főiskola vezetősége, hol az angoltól képesített magyar tanárokon kívül két született angol tanár naponkénti gyakorló-órása biztosítja a kiejtés jóságát. Maga az épület teljesen új, modern és egyenesen internátus céljaira épült, ötholdas parkban, a tizenkétholdas iskolakert tö-

szomszédságában. Rövideesn országossá vált hírneve és az a tény, hogy református nevelőintézetek körében valósággal hiányt pótol, olyan keresetté tette, hogy fennállásának harmadik évében már nemcsak a tervezett létszámot kellett felemleni, hanem több jelentkezőt a késedelmezők közül el kellett utasítani, hely hiányában.

Ezek a külső-belső okok teszik, hogy a középiskolai reform a pataki angol-gimnáziumot nem érinti, azt, mint a néhai nagy közoktatásügyi miniszternek, gróf Klebelsbergnek nagy alkotását, kegyelettel ápolják, tantervét éppen ez évben megerősítették és több intézkedéssel bizonyosságát adták annak, hogy a miniszterium szent és nagycélú örökséget lát benne.

Egyházi körünk pedig különös gonddal és szeretettel hívják fel rá történelmi családjaink figyelmét. Mert bizonyosak abban, hogy vallásrököncsi és egyházas alapon álló nemzedéket kíván nevelni és ez a nemzedék támasza lesz a jövőben nehéz időkben lelkeszeinknek, hogy mint világi papok szolgálják egyházunk és nemzetünk szent érdekeit. Erre teljes biztosíték a sárospataki főiskola négyszázéves multja és hatalmas ívelésű jelene. **Elekes Imre.**

Az énekügyi vita tanulságaiból.

Gyönyörűbb, magasztosabb templomi dallamokra, mint a mi magyar református régi egyházi énekeink, sehol a világon nem akadunk. Fenségeseknek találtam már kis gyermekkoromban s ilyeneknek látom ma is, életem alkonyán. Ne méltóztassék mindjárt rámondani, hogy ezek szubjektív érzelmek, gyermekori emlékek! A zenetörténet fényénél, az esztétika, a zeneelmélet aprólékoskodó rideg módszerével elemeztem őket és összehasonlítottam más énekekkel. Minél többször tettem ezt, annál szilárdabb lett a meggyőződésem.

Különben is hiú beszéd volna azt mondani: nekem tetszik. Ha csak nekem tetszenék, akkor nem volna érdemes róla beszélni. Hajdan ez énekeket a külföldön is vallási Sziréneknek mondták, mint amelyek a reformáció felé csábították a más felekezetűeket. Nálunk is századokon át öntöttek megelégedést, boldog vigasztalást a hívek seregébe.

Mi az oka hát, hogy sohasem volt az egyházi énekeinkkel való elégedetlenség lármásabb, gőgösen kövelőbb, mint éppen most?

Minden okát csak a jó Isten tudná megmondani, aki a szivekbe lát. Egy pár okot én is látok, melyek közül legyen szabad egyre rámutatnom. Tagadhatatlan ugyan, hogy a gyülekezeti éneklés sokat fejlődött. Ahhoz, ahogy 50—60, sőt csak harminc esztendővel ezelőtt énekeltek a templomokban, a mai éneklés már nem is hasonlítható. De azt is el kell ismerni, hogy az éneklésben még itt is, ott is sok hiba van. Szépség-hiba. Nyersesség, vaskosság. De emiatt nem a dallamokat, hanem ahol szükség van rá, a hibás éneklést kell megreformálni. Naiv elgondolás, hogyha majd az ének ritmikus lesz, a gyülekezetek szebben, jobban fognak énekelni? Rosszabbul! Megpróbálták a franciák. Okuljunk az ő kárukon. Énekeskönyvükbe bevettek ritmikus, vallásos dalokat Beethoventól, Händeltől, Mozarttól, Haydntól stb. Klasszikus mű-

remek a maguk nemében a művészet legmagasabb fokán. De nem váltak, nem válhattak be. A templomlátogató s éneklő gyülekezet nem művészekből áll. Mikor a templomba megyek, nem a művészetet keresem, sem a lelkes szónoklatában, sem a gyülekezet énekében. Igényeim a templommal szemben is vannak. A művelt ember igényei. De ez igények kielégítésére nem kell semmi mesterkedés, semmi művésziesség.

A ritmus erőltetése nem egyházi, főleg nem gyülekezeti énekbe való. Nem ok nélkül vélekedtek úgy már a régi világban, hogy a ritmikus énekben „az ördög üti a taktust”. A genfi zsoltárdallamok már keletkezésük pillanatában lerázták magukról a világi ritmus nyűgét, mert kiegyenlített ritmusban születtek meg. Erre mutat lejegyzésük módja is. És ki mondja azt, hogy a plain chant nem szép? De aki állítja, legalább esztétikai érveket vessen mérlegre, ne a saját ízlését. Történeti valóság, hogy a genfi dallamok némelyike népdalból lett zsoltárdallammá. Hogy egyházivá lehetett, ebben egyik nagyon fontos tényezőként a ritmus átalakítása szerepelt. És mégis vannak, akik naívan a haladás szent nevében, vagy a szent haladás nevében követelik a ritmikus éneklést. Ez már nem előre, hanem egyházi értelemben visszafelé haladás, mely amúgy sem fog csodákat művelni.

A világi ritmus nyűgének lerázása, a ritmusban való mérséklés, önfegyelmzés után most következnek (és itt is az ideje!), hogy a gyülekezetek a hangterjedelmek megfelelő, az eddigénél *mérsékelt* magaságban énekeljenek. Ha a hangterjedelmet akár az egyik, akár a másik határon átlépik: erőlködés áll elő, mely a széppel nem egyezik. A hangterjedelem mindenkor gondos megállapítása a kántorok dolga. De általános utasítások adhatók. Az ellenőrzés pedig lehetséges is, szükséges is.

Sokkal nehezebb teendő már az iskolás gyermekeknek és folytatólag a gyülekezeteknek a leszoktatása a kiabáló, teletorokkal való éneklésről. Hiba, hogy nálunk sok helyütt virtust csinálnak a tulságosan erős éneklésből. Az alázatosság, az áhitat hangja nyugodt és halk.

És végül, ami ellen a legtöbb és legjogosabb a panasz: nem helyesíthető a szótagoknak szinte lélekzefogytáig való elnyújtása, mely rossz szokás vánszorgóvá, izetlenné teszi a gyülekezet éneklését. *Szárnyakon járjon az ének, ne mankón!*

Az elsorolt bajokat akarta kiküszöbölni, a haladást elősegíteni, a gyülekezeti éneklést bensőbbé tenni az Énekvezérek Egyesülete akkor, mikor a Kántorkönyvet nagy körtekintéssel megalkotta. A tempóra nézve is megtette a maga javaslatát a Kántorkönyv. Metronomjelzéssel adta meg az irányt, amely körül a gyülekezeti éneklés tempójának mozogni kell. Am ezt senki — sem a vitában, sem a vitán kívül mégcsak figyelmére sem méltatta. Némelyek el akarták gáncsolni az egyesületet Kántorkönyvével együtt. Az egyesület törekvése nem támogatásban, hanem támadásban részesült. Mikor a református kántorok az egyház részére és javára jó szívvel és hűséges szolgálattal hozták a maguk áldozatát: bizonyos részről szeretetlenséggel és ilyen inzultusokkal fogadták: „*kitépni!*”, „*elkobozni!*”, „*Rendkívül súlyos és jónáthetetlen erkölcsi és anyagi károk*” elkövetését emle-

gették. Merték odavetni a szót, mintha a nyert ajándékért „*pirulni!*” kellene.

Egyházunk ellenségeivel szemben sokszor tehetetlenek vagyunk, de legalább azokat ne bántsuk, akik önként hozott áldozattal jönnek a támogatásunkra.

A mi egyházunkon belül most szemben áll a ritmikus ének követelése és a cantus planus gyakorlata. A polemia folyik. Az ellenfelek próbálják egymásról leszedni a keresztvizet. Próbálják egymást a vita hevében meghempergetni, megtépázni. A vita módja fölött napirendre lehet térni. Jó tanulságul azonban fölteszem a kérdést: szükséges-e, üdvös-e egyházi énekeinkre és templomi éneklésünkre ilyeneket mondani: *nullára süllyedt ízlés; — vandalizmus; kifosztott, koldussá rongyolódott, megfagyott forma; — fejlődésképtelenségbe süllyesztett éneklés stb., stb.?!* Vagy azért akar vaskosan lármás lenni az ilyen stílus, mert attól fél, hogy másként nem kelt figyelmet, észre sem veszik, amit mond? Veszedelmesen hasonlít ez az eljárás ahhoz, amit Eötvös Károlyék, mint adomát mondtak el Turinban Kossuth Lajosnak N. S.-ről, az egyszéri pápai diákról. Jobb volna az ilyeneket némely szektáskodókra, meg a kommunistákra hagyni, ők még jobban értenek hozzá és az ilyen kiszólásoknál még különbeket is kitalálnak. Vége is a már elsoroltakon kívül, a nyilvánosság előtt: „*felelőtlenséget!*”, „*rombolás munkáját!*” emlegetve olyat írni, hogy „*az új Énekeskönyv nem vihette előbbre gyülekezeti énekgyűnkét... de nem is akarta: aztán: „énekeskönyvünk változtatásai zenei analfabéltizmus jegyeit hordják!”*: nagy mértékben lehangolók, egyháziatlanok és tiszteletlenek, mert tudni kell, hogy az énekeskönyv megújításának munkáját kik végezték? Megállapítom azt is, hogy az elsorolt súlyos állítások jogtalanok, határozottan tévesek, a valósággal ellenkeznek. Megállapítható valóság, hogy Dr. Baltazár Dezső, mint az énekügyi bizottság előadója — akkor még esperes — klasszikus tömörséggel fogalmazta meg a bizottságnak teljesen szakszerű, mélyre látó, bölcs megállapodását: „*A ritmusos mérték alkalmazása lehetőleg kerültesék, valamint a világi dallamok fölvétele is; általában a chorálmérték tartandó fenn!*”. A próbakiadás előszavában pedig már mint püspök és a zsinati bizottság elnöke az előbbiekkal összhangzásban ezt mondja: „*Munkatársaimmal együtt ragaszkodtunk a megszokott régi jóhoz!*” Ez így volt helyesen. A legnagyobb fokú méltánytalanság a bizottságot az elsorolt súlyos kitételekkel illetni.

Amennyiben az Énekeskönyv a megállapított elveket megtartotta, annyiban jó is. Amennyiben pedig ez elvektől a zsinat az utolsó pillanatban eltért a Hozsánna-énekek fölvételével, mint amely énekek ritmusos mértékűek és világi dallamok: annyiban az Énekeskönyv nem jó. A próbakiadásban a Hozsánna-énekek nincsenek benne. Ezek fölvételét a bizottságon kívül, jóformán az utolsó pillanatban erőszakolták ki némelyek. Az énekeskönyv eme baján kihagyással legkönnyebb segíteni. Ha pedig még más jogos kívánság is merülhet fel az Énekeskönyvvel szemben, amit magam is elismerek: a revizióra alkalmas egyetértő, békés idők eljövetele előtt kell készíteni. Addig pedig ügyis nagyon sok idevágó kérdés vár megvilágítást, mert sokan tájékozatlanok s jel-szavakkal félrevethetők.

Hodossy Béla.

Nyilatkozat.

Árokháty Bélának e lap f. évi 3. számában „Zsoltáraink ritmusa” c. alatt megjelent cikkének némely állítása alapos félreértésekre adhat alkalmat s ezért tisztázásra szorul. A legfeltűnőbb állítások tárgyilagossá és helyes megvilágítására vonatkozó megjegyzéseimet az alábbiakban teszem meg:

1. Hangjegyes illusztrációm *ma* használatos külföldi korálkönyvekből vettem s azok *betűszerinti hitelességeért teljes felelősséget vállalok!* Azt — mint Á. B. állítja —, hogy külföldön mégis másképpen énekelnek, ugyancsak *hangjegyes dokumentumokkal* tessék bizonyítani!

2. Csodálkozom azon, hogy Á. B. nem ismeri a „Books of Psalms” c. skót énekeskönyvet. Legközelebb Budapesten is találhat ilyent. Tudomásom szerint Forgács Gyula skót missziói lelkész úr tulajdonában is van egy példány belőle.

3. Az én hangjegyes illusztrációmhoz fűzött megjegyzései — legfőképpen pedig az a megállapítása, hogy példám nem bizonyítja azt, amit állítok — csak a sorokat szaporítják, de *tudományos argumentumoknak gyengék*, el nem fogadhatók! Súlyos hibának tartom, hogy a „ritmus” és „genji ritmus” fogalmakat állandóan *összefűzve*. *Én sehol sem mondtam azt, hogy külföldön nem énekelnek ritmikusan, de igenis állítom, hogy a „genji ritmus” szerint alig énekelnek valahol!*

4. Nagyon hálás lenne Á. B.-nak az irodalom-és zenetörténet, ha *pozitív* adatokkal bebizonyítaná, hogy Szenci Molnár Albert „képzett művész” volt! *Ez az adat eddigelé hiányzik az ő élettörténetéből.*

Tiszaföldvár, 1934. április hó 5-én.

Szabó Gyula.

Hírek az egyházmegyékből

BIHARÉRMELLÉKI EGYHÁZMEGYE.

A **Boeszkai-szobormű** előkészítőbizottság munkája megnyugtató sikerrel halad előre, az emlékmű elkészítésével Nagy Sándor János Dóczi-intézeti rajztanár, szobrászművészt bizta meg a bizottság s az 1934. okt. 15-iki országos jellegű leleplezési ünnepség előkészítése is nagy lendülettel szárnyal előre. Kissé leverő jelenség egyházkerületünk gyülekezeteinek közönyössége, áldozatai meghozatalának lassúsága, bár az előkészítőbizottság a legnagyobb hálával és köszönettel fogadja a legkisebb adományokat is.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

Dancsházán húsvét másodnapján este jól sikerült teaestély volt a Szeretetszövetség javára. Ez már második ilyen alkalom volt Dancsházán ebben az évben. Majd 30 P-t küldhetett így a dancsházai kis egyház, mely tudvalevőleg a debreceni egyházmegye legkisebb egyháza, a Szeretetszövetségnek, már eddig ebben az esztendőben. Például állhat más egyházaknak.

Nagyrahén a záró vallásos estén ezidén is értékes jutalomtárgyakat osztottak ki a vallásos esték szor-

galmas látogatói között. Majd 30 P értékű nagy és kis biblia, zsoltár, építő olvasmány került így kiosztásra. A vallásos esték látogatói így évről-évre kedves emlékeket visznek magukkal, amelyek a vallásos estéket vonzóbbakká, hatásukat maradandóbbá teszik. Az esperesi székhely ebben is példát mutat.

FELSŐSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

Kun Szabó Gyula a felsőszabolcsi református egyházmegye érdemes esperese március 28-án töltötte be lelkipásztori szolgálatának 25 éves évfordulóját, mely alkalomból húsvét másodnapján gyülekezete, mint lelki családja őt meleg ünnepségekben részesítette. A 25 éves szolgálat a megértés, békesség és szeretet jegyében folyt le. A jó Isten áldása legyen és maradjon továbbra is családi és gyülekezeti életén, valamint egyházmegyei vezéri szolgálatán.

NAGYKÁROLYI EGYHÁZMEGYE.

A **nagykárolyi egyházmegye** Lelkészyegyesülete Mátészalkán tartott gyűlésében Peleskey Sándor nagydobosi lelkészt választotta meg elnökévé.

A gyűlés foglalkozott az ORLE által kitűzött tétel kidolgozásával is és kijelölte azon lelkészeket, kik egyes teteleket kidolgoznak.

A **nagykárolyi** református egyházmegye lelkészi aljegyzőjévé Dr. Kincses Endre mátészalkai lelkész választotta meg.

Az **ópályi** lelkészi állásra meghívás útján Szabó Jenő tiszakanyári helyettes-lelkészt választották meg szótöbbséggel.

A **nagykárolyi** református egyházmegye tavaszi rendes közgyűlése Mátészalkán április hó 19—20. napján lesz megtartva. A második napon bírósági ülés.

NAGYSZALONTAI EGYHÁZMEGYE.

A **esonka-nagyszalontai** egyházmegye április hó 5-én tartotta tavaszi közgyűlését Sarkadon, melynek főtárgyai az egyházmegyei presbiteri szövetség értekezletének megtartása, a megújított tisztikar beiktatása, egyházmegyei bizottságok megalakítása, felsőbb hatósági rendeletek tárgyalása s folyó ügyek elintézése volt; délután bírósági ülés tartatott. Előző napon lelkészyegyesületi értekezlet volt az ORLE elnöksége által kitűzött tétel s az egyházmegyei szabályrendeletek tárgyalásával. Este Virágh Sándor külmisziói lelkész tartott előadást, illetőleg megbeszélést a külmiszióról, e munkának kiépítéséről s a lelkészek keresztléléséről a gyülekezetekbe beplántálásáról.

Tudomány és irodalom

A debreceni Kollégium belső képe a XIX. század első felében.*

A Debreceni Kollégium a maga szervezeti és tanulmányi fejlődésében a sajátosság képének teljességét a XVIII. század végére (1792) elérte s ettől kezdve aztán életében külső és belső okok miatt az

* *Jegyzet.* Szerző „A Debreceni Református Kollégium” című művének megjelenés előtt álló II. kötetéből.

a folyamat veszi kezdetét, melynek révén sok eredeti vonása elhalványodván, vagy teljesen elkopván, kezd az általánosságba beleolvadni. Etájban Kollégiumunk tehát már nemcsak hazai más főiskolákkal, de nagyjában a katolikus iskolákkal is kezd azonos képet mutatni.

Az iskola kormányzó szerve.

A budai zsinat 93. kánona az egyes kollégiumok felett gyakorlandó felügyeleti jogot azokra az egyházkerületekre ruházta rá, melyek területén az illető főiskola kialakult. Mivel azonban a zsinat az egyes iskolaalapító és fenntartó gyülekezetek jogát sem akarta megcsonkítani, a 101. kánonban kimondotta, hogy az ilyen iskolák továbbra is az illető presbitériumok felügyelete alatt maradjanak. Ez a belső tartalmukban egymásnak ellenmondani és egymást kizárni látszó rendelkezések Debrecenben az egyházkerület és a helyi egyház között már az első szervezkedéskor, de azután is többször megújuló és némely kérdésben még ma is jelentkező vetélkedésre és küzdelemre szolgáltatott alkalmat. Az kétségtelen, hogy a debreceni Kollégiumot a városon keresztül csakugyan a debreceni gyülekezet alapította, mint ahogy az 1792-i és 1796-i iskolai törvények bevezető szavai méltán hangoztatják, hogy „Collegium hoc initio ab ecclesia Debrecinensi fundatum est”.¹ De a soroknak további folytatása: „...et athuc magnam partem eius beneficio sustentatur”, a bejegyzés idején is, később még inkább, üres szólamnál már alig jelentett többet. Ez időtájtban és ettől kezdve ugyanis a város és az egyház a Kollégium fenntartási terhéből vajmi keveset viselt.² Még a magánosok támogatása (legációk, szupplikációk, kápsálások stb.) elé is akadályokat gördített. Ha nem is vallási türelmetlenségből, mint Mária Terézia, de azon okon, hogy a diák alamizsnagyűjtése csak koldulási alkalom, még a felvilágosult József császár is gátolta az iskolának efféle úton történt segélyezését. Emiatt Debrecen városa is a régi segélyezéseket újra majd csak 1802-vel, az iskolának a tűzvész romjaiból való feltámasztására irányuló országos áldozatkészség révén kezdte meg, de ennek mértékéről a konzisztórium (presbitérium) útján számot is kellett adnia. S mikor ez azt kívánta, hogy az 1752 előtt fizetett összeget, vagyis a 3431 rh. frt 21 kr-t utalhassa (Debr. presb. jkv. 1802. júl. 4.), a kir. udvari kamara a támogatás összegét túlmagasnak tartotta. A segélyezés összege ettől kezdve csakugyan időről-időre apadt. A professzorok az egyháztól, illetőleg a város-tól járó javakat 1752. előtt aranyban és ezüstben kapták, de a XIX. század elején már a „franciajárás” miatt bekövetkezett devalváció miatt ezt is már csak az ötödére lesüllyedt értékű váltócédulákban kaphatta meg; azonban a kamara még ezt a segélyt is soknak tartotta és az évi segélyt 283 frt 33 és fél krajcárban állapította meg. (Debr. presb. jkv. 1814: 13.) Ez a segély 1827-ben már 1333 frt 20 kr-ra olvadt le s ezen aztán négy professzornak és a köztanítóknak kellett osztozni. (Debr. presb. jkv. 1827: 417.) Némely természetben nyújtott segély időközben minden kárpótlás nélkül, szintén megszűnt.

¹ L. I. köt. 340. l.

² Az iskola segélyezését a XVIII. század végéig számos királyi rendelet gátolta.

A professzorok pl. 1842-ben azt kérelmezik, hogy az örletés és vízhordatás régi javadalmának megszüntetése fejében nyújtson a város valamelyes kárpótlást, de ez a kérésük 1844-ben, de még 1847-ben sem teljesült. (Egyh.-ker. jkv. 1842: 273.) — Csúpan egyes régi szokások maradtak meg, melyeknek jogforrása egyébként csak a gyakorlat volt, hogy pl. az újonnan választott tanárokat az ekklezsia költöztette el, az elhaltakat eltemettette, vagy hogy olykor a professzoroknak nászajándékot adott, rendszeren 50 forintot. (Debr. presb. jkv. 1824: 285.) Ellenben az iskolának nemcsak fenntartásáról, hanem fejlesztéséről alapítványai révén ekkor már inkább egyesek, de különösen az egyházkerület, sőt maga az egyetemes egyház gondoskodott.³ Ha most már mindehhez hozzávesszük, hogy ama pár régi, tanszék fenntartásában és egyéb kötelek teljesítésében a terheket a város eddig sem minden kárpótlás nélkül, hanem az egyes nagy erdélyi fejedelmektől reahagyott fekvőségekhöz kötött vinculum gyanánt viselte s ha tudjuk továbbá, hogy a XVIII. század vége óta (1798) a XIX. század közepéig (1849) alapított hét új tanszék közül egy sem a város, vagy az egyház alapítása, hanem négy (az V., VI. VIII. és a X.) az egyházkerületé, a többi három (VII., IX. és XI.) pedig magánosoké (Cseh—Szombati József 1814.—Récsei János 1830, Szombati—Veres-marti 1849), tisztára jogosnak kell elismernünk az egyházkerületnek azt a törekvését, hogy az említett zsinat 93. kánonában körülírt jogát vitatva a felügyeletet kezdettől fogva magának igyekezett biztosítani s a helyi egyház felügyeletét pedig kello határok közé visszaszorítva inkább csak némely szellemi kérdésben való részvételre, mint az anyagi ügyek vitelének legfelsőbb fokon való ellenőrzésére korlátozni.⁴

(Folyt. köv.)

³ Az egyetemes egyház kerületei között legbőkezűbb a Tiszántúli kívül a Dunamelléki, mely a neveléstani tanszék fenntartásához 1827-ben évi 100 frtos járadékkal járult hozzá (Egyh. ker. jkv. 1817: 106—1818: 35—1827: 133.), s emellett 1801-ben 714 rh. forinttal már egy régebbi idő óta teljesített búzaszegedelmet váltott meg. (Tanárk. jkv. 1801 ápr.) Ilyen körülmények indíthatták aztán az egyházkerületet 1818-ban olyan határozat kimondására, hogy a debreceni Kollégium nemcsak a debreceni egyházé, még csak nem is a Tiszántúli egyházkerületé, hanem az egyetemes magyar református egyházé, tehát ebből folyólag nemcsak a theologiai, hanem más professzorok megválasztását is közölni kell a többi egyházkerületekkel. (Egyh. ker. jkv. 1818: 34.)

⁴ Az iskola gazdasági életének irányítói és vezetői 1792 előtt maga az ifjúság, illetőleg szabadon választott tisztviselői, a szenior és a kontraskriba. Most ebben is változás esett. Az egyházkerület az ifjúság kezéből az iskola egyetemes gazdasági ügyeinek intézését kivette és a helyi, vagyis a debreceni presbitériumot jelentő gondnokságra, illetőleg az annak választásával tett önálló pénztárosra és gazdára bízta. (Ezek feladatát l. I. köt. 42. sk. 1.) Mikor az egyházkerület így a helyi gyülekezet iskolaalapító érdemét méltányolta, ugyanakkor a maga főfelügyeletét azzal biztosította, hogy ezek a tisztviselők az ő utasításai szerint kötelesek eljárni. (Egyházker. jkv. 1818: 22. 76.) A pénzkézels ellenőrzése mindkét tényező. Az immediata inspectio az egyház gyakorolja a maga deputatiojával, mely a presbitérium három világi tagjából, továbbá egy lelkipásztorból és az iskola rektorából áll. De ez a maga munkálatáról felvett jegyzőkönyvet, és az átnézett számadást már nem a presbitériumnak, hanem az egyházkerületnek terjeszti elő, mely azt végső fokon a maga nixta deputatiojával hagyja helybe. (Debr. presb. jkv. 1822: 27.) Ez intézkedésben a presbi-

Felméry Albert: A lélek mondanivalója. Miskolc, 1934. Szerző kiadása. 271. l. Ára 5, lelkészeknek és tanítóknak 4.30 P.

Felméry Albertnek a háta mögött majdnem húszéves lelképásztorkodás áll. S aki tudja ennek a harcnak csüggesztő, ölmos hatását, meglepve érzi meg, milyen nemes idealizmust őriz a falusi lelképásztor szenvedő szíve s hogy számára a lelkeknek csakugyan fenséges mondanivalói vannak. Ő maga nem is akar más lenni, mint ezeknek az isteni üzeneteknek a tolmácsa s ezért alázatos, sohasem nagy pátosszal fellépő szónok, hanem mindig igehirdető. Tudatosan közel csak kevés prédikációt (azok is vázlatok, vagy alkalmi beszédek), mert igazolni akarja, hogy a lélek a köznapi és ünnepi élet minden viszonylatában szóhoz juthat, átnemesítheti, megszentelheti a legkülönbözőbb alkalmakat. Azt mondhatnám: alkalmazott igehirdetés, ami előttünk megjelenik, mindig helyhez és időhöz igazodó. A háborús idők nyomorúsága, a forradalom után kurzus-keresztényesség, nemzeti ünnep, előkelő úrinők és gyári munkások, nagy urak és megfagyott szegény napszamos: mindezek az alkalmak és személyek az örök isteni gondolatok világosságában jelennek meg előtte. Hivatásának magasztos felfogását mutatja nagyszerűen csiszolt nyelvezete. Nem tagadhatja le mesterét, Ravasz Lászlót, mert párhuzamosak, látszólagos ellentétek, ötletes képek és hasonlatok gazdag árja zuhog elő beszédeiből s éppen ezzel mutatja meg: a falu nem tette hanyaggá, felületessé még a kifejezőmódban sem. Ugyanígy komoly felfogásra vall az is, hogy alapos, gondos tanulmányokra támaszkodik minden előadása. Pl. Jókairól, és Petőfiről irt centennáriumi beszédei az alkalmi ünnepek színvonalán magasan felül állanak. Mint lelképásztor, kötelességének tartja az élet nagy kérdéseiben (álhazaliság és tettek hazafisága, szociális kérdések, a női eszményképek, az ifjúság nevelése stb.) örökérvényű megoldásokat keresni. Liturgikus beszédeit is ez a magasztos szemlélet jellemzi: esketési beszédei (különösen a két testvére esküvőjén elmondottak), valamint a temetési alkalmakkor elhangzottak (megrendítő „a szeretet megfagyott hősé”-ről szóló), a reális vonások pásztori kidomborítása mellett példát mutatnak a szenvedés és öröm Isten elé állítására. Ez a kötet valóban nem szószert elmondásra, betanulásra való beszédek közlése, hanem eszméltető gondolatokat ébresztő beszélgetés a lélekkel. Ezért nem is lehet tartalmából idézni egyes kikapott gondolatokat: többször kell átolvasni valamennyi beszédet s akkor sem hatnak üresnek. Egyházi irodalmunknak annyiban nyeresége Felméry Albert új könyve, hogy bátorhangú, egyenes gondolkodású embert fedezünk fel általa a falusi papság körében (pl. „Nemzeti prédikáció”) s amellet magas színvonalon álló, térium a maga hátravettetését látta és miattuk állandóan elégedetlenkedett. A módosításoktól az egyházkerület nem is zárkózott el: 1831-ben pl. gazdasági gyűlések felállításáról gondolkodik. Ezt illetőleg a döntése 1842-ben oda ment ki, hogy a választmánynak az elnöke a Kollégium helyi gondnoka, tehát a presbitérium elnöke lesz, tagjai pedig: az egyházkerületnek négy kiküldötte, a presbitériumnak két tagja és a professzorátus két képviselője. (Egyházker. jkv. 1831: 112—1842: 245.) A presbitériumnak ez a megoldás sem tetszett, mert a választmányban a túlsúly megint az egyházkerületé volt. (Debr. presb. jkv. 1842: 75.) A kérdés még 1856-ban is megoldatlan és közben mindkét részen számos keserű hangú határozathozatalnak lesz forrása.

művelt embert, akit meghallgatni érdemes, sőt nyereség. A könyv valóban alkalmas arra, hogy „áron is” megvegye a gondolkodó, épülni vágyó magyar református keresztyén.

Dr. Soós Béla.

Szabó Gyula: *Dalok az édesanyámról*. Kétszólamú dalok „Anyák napja” ünnepélyekre, 1933. Szerző kiadása. — Szabó Gyula: *Miatyánk* (Melodráma).

Szabó Gyula az egyházi zeneirodalomnak számára újabban ismét két munkájával mutatkozik be. Szerény igényű művek ezek, de éppen a cél szempontjából ilyenek. Az ő tehetsége többre is képes volna. Munkálkodásán azonban észrevehető, hogy éppen olyan hézagot akar pótolni, amit eddig vagy a nemtörődés, vagy a kálvinista puritánság hagyományának téves értelmezése nem vett észre: a templomi áhitatnak és a gyermeki nemes érzelmeknek a zene segítségével való mélyítése. Mivel azonban neki a szükségesség érzése mellett bizonyos technikai nehézségekkel is számolnia kell, melynek különösen vidéki iskolákban és gyülekezetekben adódnak, mondanivalóját egyszerűsíti, de ezzel aztán interpretálását meg is könnyíti. Ez előnyöknél fogva előbbi munkát (éppen a közelgő „Anyák napja” alkalmából) az iskoláknak, az utóbbit pedig általában vallásos délutánokra (templomi hangversenyekre) melegen ajánlhatjuk. Mindkettő szerzőnél kapható Tiszaföldvárott, 1 pengő 20 fillér, illetőleg 50 fillérért.

Dr. Nagy Sándor.

GYÁSZROVAT

Balogh Ambrus nyugalmazott sarkadi református lelkész, a nagyszalontai egyházmegye nyug. esperese, egyházmegyei és egyházkerületi tanácsbíró, kollégiumi igazgatótanácsi tag, Bihar vármegye törvényhatósági bizottsági tag stb. áldásos életének 88., özvegységének 11. évében rövid, súlyos szenvedés után április hó 1-én meghalt. Temetése Sarkadon április 4-én volt az egész község és környéke s az egyházmegyei gyűlésre érkezett lelkészek nagy és őszinte részvete mellett. A templomban Dr. Baltazár Dezső püspök úr tartott szívet-lelket megalító, az elhunyt érdemeit méltató s a gyászolókat az isteni vigasztalás kegyelmébe emelő gyászbeszédet. A sirnál a rendes liturgia után, melyet Szabó István esperes végzett, Dr. Szarka Sándor egyházmegyei gondnok az egyházmegye nevében, Leel-Óssy Árpád sarkadi lelkész a sarkadi egyház, Komlóssy Sándor községi főbíró Sarkad község nevében mondott szép búcsúbeszédet.

Veress Bálintné cseh Czeglédy Mária, Veress Bálint hencidai református lelkész, egyházmegyei tanácsbíró és főjegyző neje életének 64. évében, hosszas szenvedés után március hó 19-én meghalt. Temetése március hó 21-én délelőtt 11 órakor történt a Köztemető diszravatalozó terméből igen nagy részvét mellett. A temetési szertartást Baja Mihály lelképásztor, egyházkerületi tanácsbíró végezte. Az Úr vigasztalja meg hű szolgáját mély gyászában.

Mórocz Mihály ógyallai református lelkész életének 76. évében, március 20-án csendesen elhunyt. Egyháza, melynek templomot épített és amelyben 46 évig hirdette Isten igéjét, őszinte fájdalommal búcsúzott szeretett lelképásztortól.

K Ü L Ö N F É L É K

Püspökök beiktatása. Ágoston Sándor jugoszláv király-sági megválasztott református püspöknek a beiktatása május 2-án lesz Bácsfeketehegyen ünnepélyes keretek között. Dr. Magda Sándor szlovenszói tiszáninneri püspököt folyó évi március hó 20-án iktatták be hivatalába Kassán az akkor tartott egyházkerületi közgyűlés alkalmával.

Maklár Károly lelképásztor beiktatása a debreceni lelképásztori állásába május hó 27-én történik meg ünnepélyes keretek között, amikor az egyházi gyűlések és a tiszántúli kerületben tartandó generális vizitáció véget érnek.

Lelkészcseréltetés. A kunhegyesi gyülekezet egyik megválasztott lelképásztori állására 20 pályázó közül egyhangú lelkesedéssel, közfelkiáltással Farkas László körösszakáli lelképásztorát választotta meg. Farkas László egyik kiváló tagja az ifjú lelkesnemzedéknek. Annak idején a debreceni egyetemnek volt jeles növendéke, segédlelkézi szolgálatát Maklár Károly egyházkerületi főjegyző oldala mellett végezte Kunhegyesen. Három évvel ezelőtt hívta el a körösszakáli gyülekezet lelképásztorául, most pedig a kunhegyesi nagy gyülekezet lelképásztorává lett. Isten áldása legyen a gyülekezetben és ifjú lelképásztorán egyaránt.

Lelkészcseréltetés. A backamadarasi egyház új lelkészét választott Kali István marosvásárhelyi volt segédlelkész személyében. Az új lelkészt Nagy András theol. m. tanár, beszolgáló lelkész iktatta be.

Csikés Sándor egyetemi tanár a pécsi egyetem soproni teológiai fakultásának díszdoktora. A Kormányzó a vallás-és közoktatásügyi Miniszter előterjesztésére megengedte, hogy a pécsi Erzsébet tudományegyetem evangélikus hittudományi kara fennállásának tizedik évfordulója alkalmából Csikés Sándort a debreceni Tisza István tudományegyetem hittudományi karának nyilvános rendes tanárát a protestáns egyházi közélet s tudományosság terén szerzett kiváló érdemei elismerésül teológiai tiszteletbeli doktornak avassa és részére a tiszteletbeli doktori oklevelet kiszolgáltatassa. Csikés Sándor egyetemünk kiváló tanárát díszdoktori kitüntetéssel alkalmából szeretettel köszöntjük.

Ady Lajos, a debreceni tankerület főigazgatója, a debreceni egyház presbitere március 2-án töltötte be főigazgatói működésének 15. évét. A legválságosabb időkben került a tankerület élére, vezetése alatt rövidesen megindult a színvonal emelő munka s ma a tankerülete középiskoláiban az oktatói eljárás felülmúlja a békebeli nivót is. Az Isten adjon áldást Ady Lajos főigazgató további működésére és életére.

Dr. Joó Imre, a nagykovácsi Arany János gimnázium ny. tanára 50 évvel ezelőtt nyerte doktori oklevelét a kolozsvári egyetemen. Az ötvenéves forduló alkalmából a szegedi egyetem aranydiplomával tüntette ki a nagyérdemű tudós férfit.

A budapesti református nagygyűlés nagy érdeklődéstől kísérvé ment végbe virágvasárnapján. A nagygyűlés egyik előadója báró Vay László, tiszántúli egyházkerületünk főgondnoka volt, ki a református intelligencia szerepéről, felelősségéről, az egyházi és hitéletben való fejlesztéséről tartott értékes előadást.

A Bethlen Gábor Szövetség tízéves jubileuma. A magyar protestánsok országos közös egyesülete, a Bethlen Gábor Szövetség folyó évi április hó 10-én tartotta tízéves fennállása alkalmából jubileumi közgyűlését. A Szövetség megalakulásakor a magyar egyetemes protestáns társadalmi érdekek érvényre juttatását tűzte ki célul és az egyházfelekezetek közötti béke fenntartásával, a keresztyén öntudat ébrentartása és fejlesztése által jelentékeny tényezője lett Magyarország protestáns egyháztársadalmának. A jubileumi ünnepségek sorrendje a következő volt: Április hó 8-án délután kultúr-ünnepély a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. Elnöki megnyitót mondott: dr. Tasnády Nagy András államtitkár, országos elnök, ünnepi beszédet mondott: Dr. Raffay Sándor evangélikus püspök, társelnök. Közreműködtek: Dr. Palló Imre, a m. kir. Operaház örökös tagja, Dullien Klára hegedűművész, Tasnády Ilona, a Nemzeti Színház örökös tagja, Sz. Szalay Ilona operaénekesnő, Vásárhelyi Magda zongoraművész, Ákom Lajos orgonaművész. Április 10-én délután a Deák-téri ev. iskola dísztermében jubileumi közgyűlés, este Bethlen Szövetségi vacsora. Hasonló jubileumi ünnepélyeket tart a vidéki gőcpontokban lévő 11 szövetségi fiókegyesület is.

Presbitéri konferencia. A bihari református egyház-megye 1934 április 9-én presbitéri konferenciát tartott Nagyváradon. A konferenciái megbeszélés legfőbb kérdése volt: „A presbiter hiyatása, feladata a gyülekezet életében.”

A királyhágómelléki egyházkerület közgyűlése folyó évi június hó 5. és 6. napjainak délelőtt 9 órájára hívta össze az elnökség Nagyváradra a református leánygimnázium dísztermébe. A közgyűlés első napján délelőtt lelkészszentelés és délután fél 5 órakor bírósági ülés is lesz.

Svédországban az ifjúság mozgalmat indított az erkösetelen filmek és ponyvairodalom ellen. Közel 100,000 aláírással kérvényt nyújtottak be a királyhoz, melyben felhívják figyelmét a pornográf irodalomnak az ifjúságra való káros hatására.

KÜLMISSZIÓI HÍREK.

Új kiadványok. A Református Külmisziói Szövetség kiadásában az elmúlt hetekben két érdekes füzet jelent meg. Az egyik dr. Meréty Sándor főorvos tollából „Az áldott Orvos nyomában” címen, s érdekes bepillantást nyújt az orvosmiszió munkájába. A másik Papp Géza füzet: „Mit tesz a halál? Két képben mutatja be, hogy mennyire különböző hatást vált ki a halál ténye az emberi lélekből. Mindkét füzet kapható a Külmisziói Szövetségben, Budapest, VIII., Gyulai Pál-utca 9. Egy példány ára 10 fillér.

Francia misszionárius Magyarországon. Seigneur Emil újkalodóniai misszionárius április közepén Magyarországra jön és itt néhány hétig vetítettékés külmisziói előadást tart. Felkérjük az egyes gyülekezetek vezetőit, valamint a belmisziói alakulatokat, hogy vegyék igénybe ezt a nagyszerű alkalmat, amit egy misszionárius egyéniségének ereje és bizonyágtétele jelent és hívják meg előadás tartására Seigneur Emilt. Magyarországi útját a Református Külmisziói Szövetség rendezi meg, azért minden ilyen irányú megkeresés a Szövetség címére (Budapest, VIII., Gyulai Pál-utca 9. II. 21.) küldendő, jelezve azt, hogy mely időpontok alkalmasak az előadására.

HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

100—1934. szám.

KÖRLEVÉL

a kebelbeli nagytiszteletű esperesi és lelkézi hivatalokhoz és valamennyi tanintézet tekintetes igazgatóságához.

A „Hivatalos Közlöny” és „Néptanítók Lapja”-ban közzétenni szokott pályázati hirdetményekre való hivatalozással kérem a nagytiszteletű esperesi és lelkézi hivatalokat és valamennyi tanintézet tekintetes igazgatóságát, hogy a lelkézi, tanári, tanítói és minden más egyházi tisztség pályázati hirdetményét az egyházkerület hivatalos lapjában: a Debreceni Protestáns Lapban is közzétenni sziveskedjék. Fontos egyházi érdek kívánja, hogy minden, az egyházkerületben megüresedő állás pályázati hirdetménye egyházi hivatalos lapunkban kivétel nélkül okvetlenül közzétessék.

Atyafiságos szeretettel:

Debrecen, 1934. március 22.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

361—1934. szám.

ÉRTESÍTÉS.

A tiszántúli református egyházkerület kötelékébe tartozó középiskolákban az 1933—34. tanév végén tartandó érettségi vizsgálatok rendjét a következőképpen tűztem ki és állapítottam meg:

1. Békési reál-gimnázium. Tanulók száma: 25. Írásbeli: május 15—17. Szóbeli: június 20—23. Elnök: Dr. Soós Béla lelkész, Debrecen. Kormányképviselő: Dr. Dávid Lajos tudományegyetemi ny. r. tanár, Debrecen.

2. Debreceni fiúgimnázium VIII. A) osztály. Tanulók száma: 42. Írásbeli: május 14—17. Szóbeli: június 18—23. Elnök: Dr. Kállay Kálmán egyetemi tanár, Debrecen. Kormányképviselő: Dr. Szidarovszky János gyakorló középiskolai tanár, Budapest.

3. Debreceni fiúgimnázium VIII. B) osztály. Tanulók száma: 36. Írásbeli: május 14—17. Szóbeli: június 18—23. Elnök: Kolozsváry Kiss László református lelkész, Debrecen. Kormányképviselő: Dr. Kék Lajos kormányfőtanácsos, Orsz. Színművészeti Akadémiai rendes tanár.

4. Debreceni leánygimnázium. Tanulók száma: 50. Írásbeli: május 14—16. Szóbeli: június 21—26. Elnök: Dr. Baltazár Dezső püspök. Kormányképviselő: Dr. Halmy János református lelkész, Gyömrő.

5. Hajdúböszörményi gimnázium. Tanulók száma: 33—35. Írásbeli: május 15—18. Szóbeli: június 26—29. Elnök: Vitéz Dr. Bessenyei Lajos c. tankerületi főigazgató, gimnáziumi igazgató, Debrecen. Kormányképviselő: Dr. Nagy Pál budapesti VII. ker. állami reálgimnáziumi igazgató.

6. Hajdúnánási reálgimnázium. Tanulók száma: 23. Írásbeli: május 16—18. Szóbeli: június 18—23. Elnök: Maklár Károly m. kir. kormányfőtanácsos, egyházkerületi főjegyző, Kunhegyes. Kormányképviselő: Dr. Török Pál tud. akadémiai könyvtárnok, Budapest.

7. Hódmezővásárhelyi gimnázium. Tanulók száma: 28. Írásbeli: május 16—19. Szóbeli: június 21—23. Elnök: Dr. Papp Károly egyetemi tanár, Debrecen. Kormányképviselő: Dr. Bené Kálmán csurgói református reálgimnáziumi igazgató.

8. Karcagi reálgimnázium. Tanulók száma: 34. Írásbeli: május 15—17. Szóbeli: június 20—23. Elnök: Dr. Erdős Károly egyetemi tanár, Debrecen. Kormányképviselő: Pongrácz József pápai református theologiai akadémiai r. tanár.

9. Kisújszállási reálgimnázium. Tanulók száma: 26. Írásbeli: május 15—17. Szóbeli: június 20—22. Elnök: Vitéz Dr. Bessenyei Lajos c. tankerületi főigazgató, gimnáziumi igazgató, Debrecen. Kormányképviselő: Dr. Csekey István szegedi tudományegyetemi ny. r. tanár.

10. Mezőtúri gimnázium. Tanulók száma: 30—35. Írásbeli: május 15—18. Szóbeli: június 20—23. Elnök: Harsányi Pál esperes, Gyula. Kormányképviselő: Dr. Császár Ernő c. középiskolai igazgató, budapesti gyakorló középiskolai tanár.

11. Szeghalmi reálgimnázium. Tanulók száma: 35. Írásbeli: május 15—17. Szóbeli: június 27—30. Elnök: Dr. Baltazár Dezső püspök. Kormányképviselő: Dr. Mitrovics Gyula debreceni tudományegyetemi ny. r. tanár. Debrecen, 1934. április 10.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

793—1934. szám.

KÖRLEVÉL.

Miután a csendes napok tartását az Egyetemes Konvent 140—1933. sz. határozatában kötelezően elrendelte, s az egyházkerületi közgyűlés részletes rendelkezésére püspököt kérte fel, ezennel kötelezővé teszem minden református középiskola, valamint a nem református középiskolákba járó fiú- és leánynövendékek számára a tiszántúli egyházkerület területén minden tanévben legalább egy csendes nap tartását, amely nap azonban vasárnap nem lehet.

Ezzel kapcsolatban a következőket rendelem:

1. A csendes napot oly időpontban kell megtartani, hogy a tanulmányi előmenetel szempontjából zavart ne okozzon. E célra legalkalmasabb az adventi vagy böjti időszak, mint nap, a szombat, hogy vasárnapi istentisztelettel, esetleg úrvacsoraosztással záródjék.

2. A csendes nap rendezését illetően különbséget kell tenni a kebelbeli középiskolák és a nem református középiskolák között. A kebelbeli középiskolákban a rendezés a tanári kar joga és kötelessége. A tanári kar a vallásnár előterjesztésére kitűzi az időpontot, az előterjesztett tervet előzetesen jóváhagyja, közvetve vagy közvetlenül felkéri az előadókat. A nem református iskolákban tanuló növendékek számára, ott, ahol ezt a létszám indokolja, az intézet vallásnára a gyülekezet lelkipásztorával egyetértően, ahol a növendékek száma csekélyebb, a vallásnár lelkészek a lelkipásztorral való közös gyűlésükben, végül amely gyülekezetben külön vallásoktatási bizottság van szervezve, ez a bizottság teszi meg a szükséges intézkedéseket.

3. A csendes napok megrendezését előmozdító intézkedések egyfelől a növendékek iskoláját vagy iskoláit, másfelől a csendes napok műsorát illetik.

4. Az iskolákkal szemben jelen püspöki körlevél, illetve miniszteri rendelet is jogot ad a vallásnároknak, illetve vallásoktató lelkészeknek, hogy a csendes nap megtartására alkalmas idő kijelölését az intézet vagy intézetek igazgatójától kérjék (legalább két héttel előre írásban), vonakodásuk esetén erről felettes hatóságuknak jelentést tegyenek.

5. A csendes napok műsorára nézve feltétlenül megtartandó alapelv, hogy a tanulók ne kényszeríttessenek szellemi erejüket meghaladó erőfeszítésre. Ennélfogva egy napon legfeljebb két előadás (délelőtt 1 és délután 1), két áhítat (reggel és este) tartassék, ezeken felül imádság, főleg megbeszélés vagy magának az ifjúságnak más tevéleges részvétele iktatható be.

6. A csendes nap előadói lehetnek mindazok az egyházi vagy világi személyek, akiket kebelbeli iskoláknál a tanári kar, nem református iskoláknál a jelzett bizottság erre a szolgálatra meghív. Kívánatos, hogy egyházkerületünkben a testvériskolák tanárai e munkában mennél nagyobb számmal vegyenek részt.

7. Kívánatos és lehetőség szerint keresztülviendő, hogy nyolc osztályú középiskolákban az alsó tagozat és a felső tagozat számára külön előadások rendeztessenek.

8. Kebelbeli intézeteink tanári karai a csendes napon és az azt bezáró istentiszteleten (úrvacsorán) teljes számban résztvenni kötelesek. Nem református iskoláknál kívánatos, hogy a református vallású tanárokat az illetékesek a részvételre megnyerni igyekezzenek.

Debrecen, 1934. évi március hó 3.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

877—1934. szám.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű esperes urakhoz.

Az egyházkerületi közgyűlés 1933. november havában hozott 401/26—1933. sz. határozatával kimondotta, hogy a felállított diakonusképzőintézet költségvetési hiányának fedezete céljából a 444/22—1932. sz. határozattal megállapított s az egyházközségek lélekszáma arányában kivett diakonisszaintézeti és hadiárvaházi járulékokat 1934. július 1-től 50%-kal felemeli.

Az ezen határozat alapján az egyházkerületi gazdasági hivatal által a jövő 1934—35. évre egyházmegyénként összeállított tartozási kimutatásnak az egyházmegyét illető példányát már eljuttattam a nagytiszteletű Esperes urakhoz, kérve, hogy azt nyilvántartás és a járulékoknak beszedése céljából az egyházmegye pénztárnokának kiadni méltóztassanak.

E helyütt is megjegyezni kívánom, hogy a most szóban levő járulékok az egyházkerületi gazdasági hivatal által — miként a ker. közgazgatási járulékok, jegyzőkönyvek térítési díjai stb. — egyházmegyénként írtak elő, s tartatnak nyilván, miért külön körlevél útján is figyelmeztetendők az érdekelt egyházközségek, hogy mindennemű járulékaikat, s így a most közölt diakonisszaintézeti és hadiárvaházi járulékaikat is az egyházmegyei pénztárhoz fizessék be.

Debrecen, 1934. március 20.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

905—1934. szám.

KÖRLEVÉL.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 30.446—1934. V. a. 1. ügyszám alatt az állandó mezőgazdasági exportkiállításnak a középiskolai tanuló ifjúság által való meglátogatása tárgyában hoztam intézett megkeresése alapján értesítem a kebelbeli közép- és középfokú tanintézetek igazgatóságát, hogy a m. kir. külkereskedelmi hivatal Budapestten a városligeti Széchenyi-szigeten levő Mezőgazdasági Múzeumban állandó mezőgazdasági exportkiállítást szervezett. A kiállítás célja bemutatni mindazokat a mezőgazdasági termékeket, amelyekben a magyar mezőgazdaság kivitelre alkalmas minőségeket termel, ezenkívül felkeltetni a közönségnek, elsősorban a tanulóifjúságnak érdeklődését Magyarországi export-problémái iránt.

Tekintettel az előadottakra, felhívom a közvetlen rendelkezésem és vezetésem alatt álló középiskolák figyelmét az állandó mezőgazdasági exportkiállításra. Mivel a kiállítás állandó jellegű, kívánatos, hogy az intézetek a Budapestre teendő tanulmányi kirándulás esetén meglátogassák a kiállítást.

A kiállítás díjtalanul megtekinthető. Ha az intézet igazgatója a tervezett megtekintés előtt 24 órával a látogatást a m. kir. külkereskedelmi hivatalnak akár írásban, akár távbeszélőn, vagy személyesen bejelenti, akkor a kiállításon az illető intézet növendékeit a külkereskedelmi hivatal valamely tisztviselője szakszerű magyarázat kíséretében kalauzolja.

Debrecen, 1934. március 22.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

1002—1934. szám.

KÖRLEVÉL.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 40.664—1934. V/a. 2. ü. o. szám alatt az óvónőképzőintézet növendékek vagy okl. óvónők tanítónőképzőintézet felvételi kérelme ügyében egyrészt mivel az óvónőképző-intézet túlnyomóan gyakorlati irányú szakismereteket nyújt, amelyek oly messze állnak a tanítónőképzőintézet tanterve által képviselt magasabb művelődési anyagtól, hogy az eltérés különböző vizsgálatokkal nem hidalható át, másrészt a tanítónői pálya túlsúlyossága következtében intézkedett, hogy sem az óvónőképzőintézet egy vagy több évfolyamát végzett növendékeknek, sem okleveles óvónőknek a tanítónői oklevél megszerzése tekintetében semmiféle kedvezmény nem nyújtható. Erről az érdekelt intézeteket tudomásulvétel és hasonló intézkedés végett értesítem.

Debrecen, 1934. március 31.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

1025—1934. szám.

KÖRLEVÉL

a kebelbeli nagytiszteletű lelkész urakhoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr 4903—1934. II. sz. alatt kelt intézvénye alapján tudomásulvétel és hasonló eljárás céljából közlöm a m. kir. belügyminiszter úrnak a névmagyarosítások céljára díjtalan tanúsítványok kiállítása tárgyában kibocsátott 39.200—1933. B. M. számú rendeletének másolatát:

„Az 1894: XXXIII. tc. 91. §-ában nyert felhatalmazásom alapján az Anyakönyvi Utasítás 128. §-át a következő rendelkezéssel egészítem ki: Az anyakönyvvezető a névváltoztatás anyakönyvi feljegyzésére irányuló hatósági intézkedés céljára a magánfél által tanusítani kért esetről a születési anyakönyv alapján díj- és bélyegmentes „Értesítés“-t (9. sz. minta), a házassági anyakönyv alapján pedig díj- és bélyegmentes „Tanusítvány“-t (H. U. 13. sz. minta) köteles kiállítani. Az ily célra kiállított „Értesítés“-ben az előírt adatokon felül a gyermek vallását, a „Tanusítvány“-ban a házasságkötés napját és az anyakönyvi bejegyzés folyószámát, mindkét iraton pedig azt is fel kell tüntetni, hogy az anyakönyvvezető azokat kizárólag névváltoztatás anyakönyvi feljegyzésének céljára adta ki. Az „Értesítés“- és a „Tanusítvány“-adatai mindig a kiállítás időpontjának feleljenek meg. Nem szabad ilyen „Értesítés“-t, illetőleg „Tanusítvány“-t kiállítani oly bejegyzésről, mely a gyermek atyját, illetőleg a vőlegényt külföldi állampolgárnak tünteti fel. Budapest, 1933. évi július hó 17-én. Dr. vitéz Keresztes-Fischer Ferenc s. k. belügyminiszter.”

Debrecen, 1934. április 4.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

1039—1934. szám.

KÖRLEVÉL.

Tudomásulvétel és mihez tartás céljából felhívom az összes kebelbeli közép- és középfokú iskolák és valamennyi más tanintézet igazgatóságának és iskolaszéki elnökeinek szíves figyelmét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter

úr kiadásában megjelenő „Hivatalos Lap“ f. hó 1-én megjelent 7. számában 8669—1934. III. sz. a. az iskolai ifjúsági könyvtárakba sorozható „Beszerzendő“ és „Beszerzhető“ művek I. sz. Kiegészítő Jegyzékének közzététele tárgyában kiadott rendeletére.

Debrecen, 1934. április 5.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

1043—1934. szám.

KÖRLEVÉL.

A Vakokat Gyámolító Magyarországi Egyesületek Országos Elnöksége a m. kir. Belügyminiszteriumtól 158.997—1933. IX. ü. o. szám alatt 1934. évi június hó 1-ig terjedő időtartamra az egész ország területén pénzbeli és természetbeni adományok gyűjtésére engedélyt nyert.

Az országos gyűjtés ügyében *Skarbák Ibolya* fogja a lelkész urakat és tanintézeteket felkeresni azért, hogy messze-reménő támogatásukat kérje a csonkamagyarországi vak gyámoltottak összessége javára végzendő fáradságos munkájához.

Felkérem a Lelkész és Igazgató urakat, hogy fentnevezett gyűjtési tevékenységében jóindulatúan támogatni szíveskedjenek.

Atyafiságos szeretettel:

Debrecen, 1934. április 5.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázati hirdetés.

A szentesi református egyház presbiteriuma nevében az üresedésben levő I., V., VI., és IX. számú, államsegély élvezetével egybekötött tanítói állásainkra pályázatot hirdet. Ez állások segédtanítókkal töltenek be. Kötelesség, fizetés törvényszerű. A megválasztott segédtanítóknak (tanítónőknek) az egyház lakbér helyett természetbeni lakást is adhat. A kellően felszerelt, válaszbélyeges okmányok április 23-án délig küldendők be alulírott címére. Az állások a választás után azonnal elfoglalandók. A választás a szentesi református egyházra nézve csak a felsőbb hatóságok jóváhagyása, illetve a fizeteskiegészítő államsegély utalása után válik joghatállyossá. Helyi jelöltjeink vannak.

Szentes, 1934. március 24.

Sebestyén Béla,
iskolaszéki elnök.

Pályázati hirdetés.

A mérki református egyház a „Néptanítók Lapja“ 7-ik számában is meghirdetett kántortanítói állására pályázatot hirdet. Javadalom: helyi 52 értékeség és törvényszerű államsegély. A kötelességeket a törvény és a szabályrendeletek írják elő. Pályázati határidő április 21. Kellően felszerelt pályázatok válaszbélyeggel lelkészi hivatalnak küldendők.

A sárospataki református tantóképzőintézet I. osztályába felvételért folyamodni május 31-ig lehet. Az intézettel kapcsolatos internátusban a teljes ellátás (élelmezés, lakás, fűtés, világítás, mosás) díja havi 40 pengő. A segélyezésre érdemesek részére megállapított kedvezmények: teljes ellátás havi 32, havi 24 és havi 16 pengőért. Részletes felvilágosítással szolgál az intézet igazgatósága.

TARTALOM:

Dr. Baltazár Dezső: Balogh Ambrus felett temetési beszéd.
Dr. Juhász Nagy Sándor: Nehéz lesz összeállítani a választói névjegyzékeket.

Kósa Béla: „Actio catholica.“

Elekes Imre: A pataki angol-gimnázium.

Hodossy Béla: Az énekgyűjtemények tanulságaiból.

Szabó Gyula: Nyilatkozat.

Hírek az egyházmegyékből.

Tudomány és irodalom.

Gyászrovat.

Különfélek.

Hivatalos értesítések. Pályázatok.

Hirdetések.

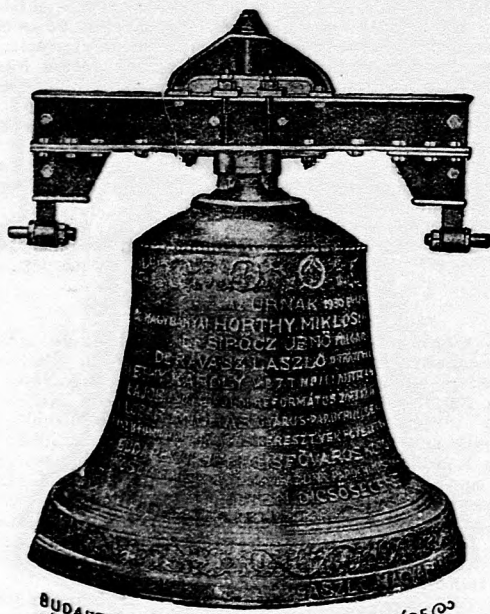
Magyarország aranykoszorús mestere

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPAN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál



BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATOTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél
Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel,
1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel,
az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormány-
díszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székes-
fehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy
aranyéremmel kitüntetve, 1930. évi nemzetközi vá-
sáron emléklappal kitüntetve.

**A budapesti Bazilika 7945 kilogram-
mos új harangja gyáramban készült.**

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő lütképeségű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

Protestáns egyházi irodalom!

- Dr. Baltazár Dezső: Elég nekem az Isten
kegyelme 1.—
— A próbáltatások idejéből —.50
Dr. Bartók György: Forradalom és refor-
máció —.30
Benke Tibor: A munkásság és a vallás
belmissziói szempontból —.60
Czeplédy Emánuel: Baltazár Dezső refor-
mátus püspök életrajza —.50
Dr. Erdős József: A második helvét hit-
vallás 1.—
Dr. Erdős Károly: Méliusz világító-lám-
pásának sugarai —.50
Dr. Illyés Endre: A magyar református
földművelő nép lelki élete 2.90
Dr. Incze Gábor: Az Úr áldassék! (57 ma-
gyar református lelkész prédiká-
ciója az év különböző ünnepeire
és vasárnapjaira) 7.—
— Esketési beszédek 3.—
— Keresztelési beszédek 3.—
— Temetési beszédek 3.—
— „Az az ember Te vagy!” (Prédiká-
ciók) 2.—
Kroeker—Ferenczy Károly dr.: Világ-
hatalom és Istenországa 3.40
Dr. szentpéteri Kun Ágota: A debreceni
református Nagytemplom 1.—
Dr. szentpéteri Kun Béla: Magyar refor-
mátus egyházalkotmány 1.60
Makay Miklós: A gyakorlati keresztyén-
ség világmozgalma 1.80
Dr. Módis László: Rövid bibliai héber
nyelvtan 6.—
— Zakariás próféta és könyve 2.80
Dr. Ravasz László: A nemzeti egység
lelke —.40
Révész Imre élete 1.—
Dr. Révész Imre: Az Ige fénye (Prédiká-
ciók) 1.20
— Kálvin János élete —.80
Szabó Gyula: „Sötétségből világosság
ragyogjon!” (Prédikációk) 1.50
Dr. Szeberényi Lajos Zs.: Marxtól Leninig
(A modern pogányság harca a ke-
resztyénség ellen) 3.—
Varga József: Korálkönyv 5.—
Dr. Vasady Béla: A hit misztériuma 7.—

Fenti művek kaphatók:

„MÉLIUSZ”

KÖNYVKERESKEDÉS

DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-UT 26.

Földek, házak, telkek eladása, vétele, bérlete ügyében
forduljon bizalommal

DIENES JÓZSEF O. F. B. ingatlanforgalmi irodájához, DEBRECEN, Fűvészkert-utca 16. szám.